

Vergaderjaar 2020–2021

35 570 V

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V) voor het jaar 2021

Nr. 76

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 juli 2021

Het Ministerie van Buitenlandse Zaken hecht grote waarde aan de naleving van de Nederlandse verkeersregels door alle weggebruikers in Nederland. Daarom is op 1 mei 2019 een nieuw systeem in werking getreden om medewerkers van ambassades, consulaten en internationale organisaties, aan wie vanwege hun immuniteit geen verkeersboete kan worden opgelegd, aan te spreken op verkeersovertredingen.

Onder verwijzing naar mijn brief van 10 juni 2020 (Kamerstuk 35 300 V, nr. 68) informeer ik uw Kamer zoals toegezegd hierbij over de voortgang van de gekozen aanpak. Daarbij doe ik verslag van de positieve bijdrage die het systeem de afgelopen twee jaar heeft geleverd aan de verkeersveiligheid in Nederland. Het aantal verkeersovertredingen is significant gedaald en betalingen voor overtredingen zijn aanzienlijk toegenomen.

Het systeem verkeersnotificaties

Op 26 september 2014 is door het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden vastgesteld dat personen die in Nederland immuniteit genieten niet dezelfde administratieve sanctie mag worden opgelegd als personen zonder immuniteit. Daarop heeft het Ministerie van Buitenlandse Zaken een nieuw systeem ontwikkeld waarmee deze personen alsnog worden aangesproken wanneer zij een verkeersovertreding begaan. Zij ontvangen een door het ministerie ondertekende notificatiebrief, vergezeld van een verzoek tot vrijwillige betaling van een bedrag dat overeenkomt met het bedrag van de administratieve sanctie die een persoon zonder immuniteit opgelegd zou worden.

Dit is de onderste trede van de escalatieladder waarop het beleid inzake verkeersovertredingen van diplomaten berust. Op basis van overzichten die het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB) ieder kwartaal verstrekt aan het ministerie wordt het gedrag van personen met immuniteit

nauwgezet gevolgd. Bij een hoog aantal overtredingen door een ambassade, consulaat of internationale organisatie of stelselmatige dan wel zware overtredingen door een specifieke medewerker worden aanvullende maatregelen genomen. Deze betreffen onder meer het aanspreken van de desbetreffende diplomatieke missie dan wel internationale organisatie waaraan de betrokken persoon verbonden is door de (leidinggevende van de) persoon die immuniteit geniet bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken te ontbieden. Dit wordt internationaal gezien als een zwaar middel. In dit gesprek wordt gewezen op de plicht om de Nederlandse wet- en regelgeving te respecteren. Waar nodig volgt aankondiging van verdere maatregelen, zoals het intrekken van tankpassen.¹ Ook kan opheffing van de immuniteit worden verzocht, waarna tot vervolging kan worden overgegaan. In het uiterste geval volgt een laatste waarschuwing alvorens over te gaan tot het verzoek om terugtrekking van de diplomaat in kwestie.

Aanpassing van het systeem verkeersnotificaties

In het afgelopen jaar is het proces geoptimaliseerd, waardoor het rijgedrag per ambassade, consulaat en internationale organisatie beter in kaart is gebracht. Hierdoor kon gedetailleerde opvolging worden gegeven, onder meer door aan de werkgever een lijst met overtredingen per kenteken te verstrekken. Het consequent aanspreken van de werkgever op verkeersovertredingen door werknemers met immuniteit, waar nodig onder aankondiging van verdere maatregelen, heeft geleid tot minder overtredingen en een hoger percentage betalingen na een notificatiebrief.

Stijging vrijwillige betaling notificatiebrieven en daling van het aantal verkeersovertredingen

In het eerste jaar van het systeem (2019) was per kwartaal een stijging waarneembaar in het percentage betalingen, oplopend tot 49% in het laatste gerapporteerde kwartaal (januari t/m maart 2020).

Het percentage betaalde notificatiebrieven was in de afgelopen periode als volgt:

Mei t/m juli 2020	51%
Augustus t/m oktober 2020	50%
November 2020 t/m januari 2021	51%
Februari t/m april 2021	50%

Daarmee lijkt het percentage vrijwillige betalingen gestabiliseerd te zijn op ruim 50% van alle notificatiebrieven sinds de inwerkingtreding van het systeem. Het feit dat het betalingspercentage niet verder is gestegen kan verklaard worden door het afnemen van de eerste afschrikkende werking van het notificatiesysteem. Daarnaast blijft de betaling van notificatiebrieven vrijwillig en kan deze, gezien de uitspraak van het Gerechtshof, niet worden afgedwongen. Desalniettemin zet ik de komende periode in op verdere verbetering van het betaalgedrag.

In de periode van 1 mei 2020 tot en met 30 april 2021 is in totaal € 306.939 aan vrijwillige betalingen ontvangen. Dit bedrag is lager dan de ontvangen betalingen in de periode 1 mei 2019 tot en met 31 maart 2020

¹ Een tankpas maakt het eenvoudiger om belastingvrij te tanken.

(€ 432.181). Dit is te verklaren door het teruglopende totale aantal overtredingen, hetgeen een indicatie is van het succes van het systeem.

Het doel van de notificatiebrieven en het aanspreken van ambassades, consulaten en internationale organisaties is immers de afname van het aantal verkeersovertredingen en daarmee de verbetering van de verkeersveiligheid. Ik ben daarom verheugd u mede te delen dat het totale aantal verkeersovertredingen van voertuighouders met een bijzonder kenteken in het afgelopen jaar sterk is afgenomen.

Het aantal verkeersovertredingen door voertuigen met een bijzonder kenteken was in de afgelopen periode als volgt:

Mei t/m juli 2020	2.119
Augustus t/m oktober 2020	2.266
November 2020 t/m januari 2021	1.689
Februari t/m april 2021	1.907

Het totale aantal geconstateerde verkeersovertredingen in Nederland door voertuighouders met een regulier kenteken is in 2020 tevens gedaald met 7% t.o.v. 2019. Dit heeft naar verwachting mede te maken met de verminderde verkeersdrukte als gevolg van de coronacrisis. De daling van het aantal verkeersovertredingen door personen met immuniteit is echter sterker gedaald. Het aantal verkeersovertredingen door bijzondere kentekens (7.981 overtredingen) is in de periode mei 2020 t/m april 2021 met 40,9% afgenomen ten opzichte van het aantal verkeersovertredingen in de periode mei 2019 t/m april 2020 (13.508 overtredingen). Een vergelijking over een periode van twee jaar laat zien dat sinds de invoering van het systeem verkeersnotificaties het totale aantal verkeersovertredingen door personen met immuniteit aanzienlijk is gedaald. Waar in de periode mei 2018 t/m april 2019 in totaal 28.030 overtredingen werden gemaakt, waren dat er in de periode mei 2020 t/m april 2021 nog maar 7.981, oftewel een afname van 71,5%.

Verder toont een vergelijking tussen het gemiddelde aantal overtredingen per bijzonder kenteken en het gemiddelde aantal overtredingen per regulier kenteken aan dat het verschil tussen reguliere en diplomatieke kentekens steeds kleiner wordt. In de periode januari t/m april 2020² lag het gemiddeld aantal verkeersovertredingen per bijzonder kenteken³ op 0,48 en het gemiddeld aantal verkeersovertredingen per regulier kenteken⁴ op 0,27. Van januari t/m april 2021 was er sprake van gemiddeld 0,3 overtredingen per voertuig met een bijzonder kenteken en 0,25 overtredingen per regulier kenteken. Ook hier kunnen de cijfers afwijken als gevolg van de coronamaatregelen, maar dat geldt in gelijke mate voor voertuigen met een regulier kenteken en een bijzonder kenteken.

² Om een vergelijking te kunnen trekken tussen het aantal overtredingen van voertuighouders met een regulier kenteken en met een bijzonder kenteken is gekozen voor een periode van vier (i.p.v. drie) maanden. Deze periode sluit aan bij de periodieke publicatie van verkeersovertredingen op grond van de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (WHAV) door het Ministerie van Justitie en Veiligheid.

³ In 2021 waren er 7.864 personenauto's met een bijzonder kenteken in Nederland geregistreerd.

⁴ In 2021 waren er 8.990.336 personenauto's met een regulier kenteken in Nederland geregistreerd. Voor de periode mei t/m augustus 2020 zijn er voor deze auto's in totaal 2.679.310 verkeersovertredingen geregistreerd, voor de periode september t/m december 2020 2.618.799 en voor de periode januari t/m april 2021 2.233.562. Zware verkeersovertredingen die via het strafrecht worden behandeld, zijn hier niet in meegenomen.

Daling zware verkeersovertredingen⁵

Zoals aangekondigd in mijn brief van 10 juni 2020 is een van de prioriteiten het terugdringen van het aantal zware verkeersovertredingen. Ook op dit vlak is een significant dalende trend waarneembaar. Waar in de periode mei 2019 t/m april 2020 in totaal 37 zware overtredingen werden gemaakt door voertuigen met een bijzonder kenteken, was dat in de periode mei 2020 t/m april 2021 14.

Door een aanpassing in het systeem worden notificatiebrieven voor zware overtredingen eerst naar het Ministerie van Buitenlandse Zaken verstuurd, waardoor de werkgever van de desbetreffende medewerker direct op het rijgedrag kan worden aangesproken. Het systematisch aanspreken van de werkgever bij zware overtredingen heeft geleid tot een daling in het aantal zware overtredingen. In de komende periode werkt het Ministerie aan de mogelijkheid om bij zware overtredingen direct om opheffing van de immuniteit te vragen, zodat strafrechtelijke vervolging door het Openbaar Ministerie mogelijk wordt.

Samenwerking met diplomatieke missies en internationale organisaties

Het systeem is door het overgrote deel van de diplomatieke missies en internationale organisaties goed ontvangen. Zij werken mee in het aanspreken van hun medewerkers op het respecteren van de Nederlandse wet- en regelgeving, wat er mede toe heeft geleid dat deze aanpak zijn vruchten afwerpt. Daarnaast informeert het Ministerie de missies regelmatig over (wijzigingen in) de Nederlandse verkeersregels. Het systeem laat zien dat bewustwording via notificaties en gesprekken met de werkgever, in combinatie met de mogelijkheid van aanvullende maatregelen, effectief is.

Prioriteiten voor komend jaar

Het uitgangspunt blijft dat personen met een geprivilegieerde status de Nederlandse wet- en regelgeving moeten respecteren en verantwoordelijkheid moeten nemen voor hun gedrag. Daarom investeert het ministerie ook de komende jaren in het verder terugdringen van verkeersovertredingen van geprivilegieerden.

Daarbij geef ik prioriteit aan de volgende zaken:

1. Het verder terugbrengen van het totale aantal overtredingen en verdere verbetering van het betaaldrag.
2. Het verder terugbrengen van het aantal zware overtredingen door, in overleg met het Openbaar Ministerie, eerder om opheffing van de immuniteit te vragen, zodat een normale strafrechtelijke vervolging kan plaatsvinden.
3. Consulteren van internationale organisaties om medewerkers die slechts beperkte immuniteit genieten niet langer uit te zonderen van verkeersboetes.

Volgend jaar zal ik uw Kamer wederom informeren over de voortgang.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
S.A.M. Kaag

⁵ Met zware verkeersovertredingen worden overtredingen bedoeld die niet onder de WHAV vallen en waarvoor in Nederland een strafbeschikking wordt opgelegd.